

Invitaziun

21. Radunonza dil cussegl da vischnaunca

dil trienni 2017/2020

**mesjamna, ils 24 da zercladur 2020 allas 18.30 uras
ell'ustria dalla piazza da golf a Selva**

Tractandas:

1. Avertura
2. Approbaziun dils protocols
 - nr. 19 dils 27-05-2020
 - nr. 20 dils 17-06-2020 (*protocol vegn tarmess tier per e-mail suenter la seduta*)
3. Orientaziuns
4. Varia

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Beat Roeschlin

Menader center communal
Simon Collenberg

Vischnaunca Tujetsch
Gemeinde Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
2017/2020

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 19-2017/20 dils 27 da matg 2020

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 19/2017/20 dils 27 da matg 2020

allas 20.00 uras entochen allas 21.30 uras ella Sala Cristalla a Sedrun

Presidi:	Gebharda Berther	
Actuar:	Simon Collenberg	
Dumbravuschs:	Otto Curschellas e Cyril Steiger	
Presents:	10 cusseglierAs total 10 votantAs (absolut pli 6)	
Aspectaturs:	2	
Cusseglers/as:	Arno Berther, Surrein Gebharda Berther, Rueras Otto Curschellas, Sedrun Patric Deragisch, Gionda Gelgia Deplaz, Rueras	Guido Friberg, Sedrun Ignazi Monn, Sedrun Stanis Monn, Camischolas Severino Solèr, Cavorgia Cyril Steiger, Zarcuns
Suprastonza:	Beat Roeschlin, president communal Renato Decurtins, genau Mario Hitz, genau Guido Monn, genau Gian-Reto Nufer, genau	
Cumissiu da gestiu:	Tumaisch Valier, Camischolas Primus Deragisch, Bugnei Baseli Huonder, Sedrun	
energia alpina	Giusep Decurtins, president dil cussegl d'administraziun Ciril Deplazes, meinafatschenta	
Perstgisas:	Armin Albin, cusseglier da vischnaunca Sabrina Flepp, cussegliera da vischnaunca	

Tractandas

1. Avertura
2. Approbaziun dil protocol nr. 18 dils 11 da mars 2020
3. Rendaquens 2019
 - a) Vischnaunca Tujetsch
 - b) Bogn Sedrun
 - c) energia alpina
4. Orientaziuns
5. Varia

1. Tractanda Avertura

Gebharda Berther, presidenta dil cussegl da vischnaunca:

Il temps dapi nossa davosa seduta dils 11 da mars 2020 ei staus signaus da bia restricziuns, izolaziuns, malsegirtad, tema e fastedis economis. La veta sociala ei vegnida stinschentada e ha stuiu far plaz a mesiras rigurusas sco tener distanza, evitar il contact vicendeivel e bia autras recumandaziuns per dar damogn alla malingna pandemia. Las sluccadas che vegnan actualmein ed el proxim temps lubidas ein da beneventar e sperar ch'il mintgadi senormaliseschi plaunet, damai che bia glied han pituu buc mo corporalmein, mobein era psichicamein duront quei malguess temps da corona.

Era sin palancau politic s'avischinein nus plaunet alla normalitad e mettin oz il focus sils rendaquens 2019 dalla vischnaunca da Tujetsch e dil Bogn Sedrun sco era per l'emprema ga sil quen dall'energia alpina.

Jeu crei d'astgar dir che nus havein obteniu in fetg detagliu, bein structurau ed informativ messadi. Tuts involvai, la cumissiun da gestiun, nies president communal ed ils geraus rapportan e dattan ina investa el curriu e passau digl onn 2019. Per il bein reussiu messadi meretan tuts cumpigliai in laud per la buna lavur prestada.

Nus astgein mussar avon in bien quen 2019, quei ch'ei zun plascheivel. Il cashflow ella summa da biabein frs. 2.5 milliuns ch'ei s'augmentaus visavi igl onn precedent per 15.3% ed igl augment da 14.6% tier las investiziuns nettas da ferm 7 milliuns ein ils pli principals fatgs dil rendaquen 2019. Nus stuein era risguardar el connex cul bien quen 2019 las investiziuns da varga frs. 12.5 miu. ch'ei vegnidas fatgas ils davos onns. Cheutier s'audan denter auter ils edifecis sco la halla plurivalenta e la Residenza Dulezi.

Attribuiu a quei bien resultat dil quen 2019 ha segirafranc in management consequent dallas expensas tier las differentas spartas sco era las bunas entradas da taglia e las entradas ord concessiuns dil dretg dallas auas ch'ei stadas stabilas ni schizun carschidas en cumparegliaziun cugl onn vargau. Nus havein pia detg bunas perspectivas.

La gronda investiziun ella sanaziun dil Bogn Sedrun ei previda l'auter onn. Muort quell'investiziun ei la vischnaunca obligada d'agir sco tochen da cheu e da setener vid il plan da finanzas. Lein buca sperar che la pandemia da corona strapazzescha memia fetg nossa economia a liunga vesta. Quei havess effects negativs sin bia secturs en nossa vischnaunca.

2. Tractanda Approbaziun dil protocol

Il protocol nr. 18 dils 11 da mars 2020 vegn approbaus unanimamein.

3. Tractanda Rendaquens 2019

Introducziun entras Beat Roeschlin, president communal:

Il quen 2019 siara cun in cashflow ella summa da frs. 2'555'741.07. Quei ei in augment da 15.3% en viers igl onn vargau. Era la facultad netta ei carschida naven da frs. 6'306'711.00 sin frs. 7'226'389.00. Certas investiziuns dil 2019 ein vegnidas spustadas sigl onn 2020 quei che ha medemamein contribuui al bien resultat. Ina buna disciplina tier las expensas e bunas entradas tier las taglias ed ord las concessiuns ein ulteriurs facturs che han attribuui al bien resultat. Las investiziuns nettas da frs. 1'754'515.86 ein sedublegiadas visavi igl onn vargau. Ellas schaijan denton ord motivs da temps e retardament da projectaziun per circa frs. 1.25 miu sut la summa budgetada el preventiv 2019. Sin fundament dallas

investiziuns nettas da frs. 1.755 miu. ed il cashflow da frs. 2.556 miu. se resulta in bien grad d'atgna finanziaziun da 145.7%. Quei grad d'atgna finanziaziun da 145.7% resplenda positivamein igl augment dalla facultad netta dalla vischnaunca. La finanziaziun jastra a liunga vesta da frs. 5.0 miu ei restada sil nivel digl onn precedent. Quei ei principalmein d'attribuir alla marscha dil cashflow da 19% (= cashflow en relaziun cullas entradas totalas da frs. 13.445 miu.) realisada igl onn da fatschenta 2019 sco era al grad d'atgna finanziaziun da 145% tier las investiziuns nettas. Sin fundament dil bien rendaquen ha la suprastanza communal saviu far finanziaziuns specialas. Aschia ei ina reserva supplementara ella summa da frs. 1.3 miu per la sanaziun dil bogn cuvretg vegnida fatga. Cheutras s'augmentan las reservas totalas per quei intent sin frs. 2.5 miu. La dissoluziun vegnenta da quellas reservas vegn a procurar per levgiaments tier las amortisaziuns futuras. Al fond per promover il svilup economic ei vegniu contribuì frs. 150'000.00. Tier la contribuziun cantunala (ord il deposit forestal) ei ina amortisaziun speciala da circa frs. 69'000 per la cumpra d'ina nova maschina forestala vegnida fatga.

Cun paucs plaids savein nus resumar che la disciplina tier las expensas, igl agir precaut tier investiziuns (projects) sco era las bunas entradas han menau tier in bien quen da vischnaunca. La facultad netta ei aschia era s'augmentada per 15%.

Il plan da finanzas havein nus elavurau avon la crisa da corona. Quella crisa ha naturalmein certas influenzas sil plan ch'ei publicaus el messadi. Igl ei da quintar cun pli pauc entradas tier las taglias (ca. frs. 450'000.00). Sche la vischnaunca vegn a sustener finanziamein certas interpresas sco era financiar il provediment social, decida la suprastanza communal igl atun vegnent. Allora vesin nus sco la situaziun ei sesviluppada. Il plan da finanzas preveda per ils proxims onns in cashflow da frs. 2.35 miu. Muort quella crisa savein nus denton metter en damonda quei parameter pil mument.

Tumaisch Valier, president dalla cumissiun da gestiun:

La cumissiun da gestiun ha examinau tenor sias incumbensas il menaschi finanziel dalla vischnaunca da Tujetsch e dil Bogn Sedrun pigl onn da gestiun 2019.

Muort las restricziuns ordinadas havein nus exequiu nossas lavurs en pliras etappas. La revisiun havein nus puspei menau atras senza in organ extern (biro fiduziari). Vitier havein nus el decuors digl onn da gestiun era consultau sco mintg'onni pli da rudien in ni l'auter menaschi e discurriu culla persuna responsabla d'ina partiziun. Plinavon havein nus era examinau tuts protocols dils organs politics. En ina sesida communal cun la suprastanza communal havein nus tractau e dilucidau ils quens e discussiunau sur d'affars ch'eran buca diltut capeivels ni da quels che nus havein giu in'otra opiniun. Nies rapport a scret cullas constataziuns ei aschuntaus el messadi e nus desistin cheutras da preleger il rapport.

La vischnaunca sa aunc ina gada presentar in fetg bien quen cun in cashflow da rodond frs. 2'555'000.00. Denton fuss ei stau pusseivel - senza grondas stentas - da presentar aunc in meglier quen. Tier il corp da pumpiers Sursassiala havein nus constatau ina divergenza tiers ils cuosts accessoris dil local da pumpiers dalla vischnaunca da Mustèr. Quei duei vegnir mess en uorden, la differenza ei da restituir al corp da pumpiers.

La pandemia ha surdumandau tuttas instanzas naven dalla Confederaziun entochen tier la pli pintga cuminonza. Era sche nossa populaziun ei stada schanegiada entochen ussa dil virus – vegn quella pandemia probablamein ad haver sil sector economic in effect fetg crudeivel ils proxims onns. Era nossa vischnaunca ei buca schanegiada da quella sfida. Ord nossa vesta sa nossa vischnaunca buca selubir d'augmentar las taglias. Consequentamein resta ei nuot auter che reducir las expensas e quei duess succeder immediatamein. Era beinenquala prevedida e concludida investiziun ei ord nossa opiniun da reponderar. Mintga expensa duess ord noss'opiniun vegnir examinada schebein ella ei veramein neces-

saria. Tier l'administraziun communal vegnan ils cuosts a s'augmentar considerablamein ils onns vegnents, damai ch'il pensum da plazzas ei vegnius augmentaus.

La cumissiun da gestiun admetta alla suprastanza communal, a tuttas autoritads e cumissiuns sco era a tuttas colluvreras ed a tuts colluvrers dalla vischnaunca Tujetsch in cordial engraziament per lur engaschi. A tuttas persunas che stattan a disposiziun per in post ni l'auter sperein nus che quellas contonschien buns resultats. E nus sperein che las novas instanzas semettien beinspert alla lavur e liquideschien ton pli spert las veglias pendenzas.

Nus proponin d'approbar il quen dalla vischnaunca da Tujetsch e dil Bogn Sedrun digl onn da gestiun 2019 (cul dretg da referendum) e da dar scarica alla suprastanza communal, als ulteriurs organs responsabels ed all'administraziun communal. Engraziel.

Debatta d'entrada:

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Jeu hai legiu cun grond tschaffen igl interessant e vast rapport annual. Cheutras hai jeu fatg persenn ch'il menaschi communal ei ina gronda ovra. Bia collaboraturs e biaras persunas ein involvai en quei menaschi per saver porscher las prestaziuns communalas. Jeu engraziel cordialmein a tuttas persunas involucadas per lur bien engaschi en favur da nossa vischnaunca.

Tractaziun dil quen da gudogn e sperdita dalla vischnaunca Tujetsch 2019

1400.3132.02: Dretg general

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

Setracta ei cheu dils cuosts giuridics el connex cul hotel Alpsu?

Beat Roeschlin, president communal:

Na, ei setracta cheu dils cuosts giuridics dallas contractivas culla Viafier federala e l'energia alpina. La Viafier federala surpren tuts ils cuosts giuridics en connex cull'elavuraziun dalla concessiun per l'aua da diever pil tunnel dalla Neat.

7100 Provediment d'aua:

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

La reserva per la purificaziun dall'aua munta actualmein a frs. 3 miu. Sco la suprastanza communal ha informau avon paucs onns vegnan las taxas da canalisaziun e serenera reducidas, cura che las reservas muntan sur frs. 2.2 miu. Haveis vus previu da reducir quella taxa?

Beat Roeschlin, president communal:

Ti has raschun Otto. Nus havein gia reduciu quella taxa sil nivel il pli bass ch'ins sa fixar tenor la lescha per las contribuziuns d'avertura e las taxas da diever. Per che la suprastanza sappi reducir vinavon la taxas ei ina revisiun dalla lescha necessaria.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Jeu sai sustener cumpleinamein la revisiun da quella lescha. Ei la vischnaunca sut squetsch quei che pertucca la revisiun? Havein nus buca instradau ina cumissiun che sefatschenta culla revisiun dalla lescha?

Guido Monn, genau:

Nus havevan giu l'intenziun da reveder la lescha. Il cussegl da vischnaunca ha denton buca elegiu quella cumissiun e renviu la fatschenta da lezzas uras. Ei fuss neras uras da reveder quella lescha e d'instradar ina cumissiun persuerter.

8200.4611.00 / 8200.4631.00 - Forestalesser

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca :

Tgei ei la differenza denter las posiziuns «l'indemnisaziun da tiarzas persunas» e «contribuziuns dil cantun»?

Beat Roeschlin, president communal:

Tier l'emprema posiziun setracta ei da contribuziuns dil cantun per projects. La posiziun indemnisaziuns dil cantun cumpeglia summas per projects da vias d'uaul.

8400 Turissem

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Duront la crisa da corona hai jeu giu temps da far entginas spassegiadas sillas sendas dalla vischnaunca. Las sendas secattan per gronda part en in bien stan. Quei ei era impurtont, damai che quei ei ina purschida turistica. La senda Spinatscha - Val Bugnei ei daventada biala. Igl ei ina attractiva senda datier dil vitg che nus stuein per tut prezi mantener egl avegnir. Ina outra senda meina naven da Malamusa tochen sut Pardatsch. Il toc Malamusa ei vegnius construius memia teis. Tenor miu meini duess la suprastonza ir suls cudischs e migliorar quei tschancun. La senda culla passarella dalla punt dalla Viafier Matterhorn Gotthard (Val Strém) che colligia il tschancun sper il runal da Salins fuss ei prudent da migliorar. Allora hai jeu aunc ina ulteriura damonda. Haveis vus gia schau elavurar in project per ina punt pendent a Salins?

Guido Monn, genau:

Engraziel pils compliments sur dallas sendas. Nus havein schau elavurar ina studia per ina senda che meina naven dil Pass Alpsu tochen a Bugnei. La senda ei era gia vegnida indicada el plan directiv regional. 60% dalla senda ei gia existent, sulettamein entgins tschancuns ston aunc vegni construi. Sil tschancun da quella senda ein duas punts pendentas previdas. La finamira ei da construir ina senda cun ina pendenza da meins che 13%. Il tschancun dalla senda a Malamusa ei mo vegnius construius provisoricamein. Quei tschancun vegn aunc miglioraus. La passarella duei colligiar la senda che meina sper il runal Salins e vinavon entochen la staziun dalla pendiculara. Nus havein elavurau ina studia per ina punt pendent che meina sur il Drun.

La sendas che secattan datier dil vitg stuein nus per tut prezi mantener. Quellas ein zun attractivas pils hosps, aschia che lezs stattan el vitg. La senda che meina naven dil Pass Alpsu a Bugnei possibilitescha als hosps da caminar da staziun tier staziun dalla Viafier Matterhorn Gotthard.

9101 Taglias specialas

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

Las taglias sin schischom ei 10% pli bassas enviers igl onn 2018. Tgei ei il motiv persuerter?

Beat Roeschlin, president communal:

La posiziun ei pli bassa, damai che la vischnaunca ha stuiu pagar anavos alla KVR ina summa (taglias 2010-2018).

9500 Recav da participaziuns

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

En tgei posiziuns vegnan las entradas ord concessiuns dall'energia alpina cudischadas?

Beat Roeschlin, president communal:

Las entradas ein vegnidas cudischadas en plirs contos tenor il plan da contos dil model da contabilitad HRM 2.

Tractaziun dil quen d'investiziuns 2019

Ei dat neginas damondas e constataziuns.

Tractaziun dil quen Bogn Sedrun 2019

Ei dat neginas damondas e constataziuns.

Tractaziun dil quen dall'energia alpina 2019

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

La reit d'anergia exista dapi igl onn 2017. Tenor las informaziuns dall'energia alpina renda ei mo da colligiar baghetgs cun sil pli pauc sis habitaziuns alla reit d'anergia. Jeu sedamondel tgei ponderaziuns economicas ch'ils responsabels han fatg duront l'elavuraziun dil project. Per in singul consument vegn ina colligiazion alla reit buca en damonda. Tenor miu meini eisi stau prudent da scaffir la nova lescha energia alpina che regla da niev la relaziun giuridica denter la vischnaunca e l'energia alpina. Aschia retscheiva la vischnaunca dapli daners che san vegnir impundi en impurtonts projects che stattan sin rucca. Sin pagina 8 dil rapport da gestiun dall'energia alpina hai jeu intervegniu ch'igl ei vegniu plazzau ina cabina sper il Lag da Claus. Tenor miu meini ei l'elecziun dil liug totalmein fallida. Il plaz en quei liug ei gia restrenschiu, aschia ch'in tal edificii s'auda buca leu. Cun mia constataziun vi jeu fa attents ch'ins duess ver quita da plazzar da quels objects en tals loghens, quei sulettamein per far reclama.

Votaziuns:

Il cussegl da vischnaunca

a) approbescha unanimamein il quen 2019 dalla vischnaunca da Tujetsch;

b) approbescha unanimamein il quen 2019 dil Bogn Sedrun;

c) approbescha unanimamein ils rapports da gestiun 2019 dalla vischnaunca Tujetsch e dil Bogn Sedrun;

d) approbescha unanimamein il quen e rapport da gestiun 2019 dall'energia alpina;

e) approbescha unanimamein l'utilisaziun dil gudogn dall'energia alpina ella summa da frs. 2'523'597.00 che preveda:

- ina conderschida alla vischnaunca Tujetsch: frs. 1'000'000.00;
- ina attribuziun allas reservas legalas: frs. 30'000.00;
- ed in transport sil niev quen dall'energia alpina: frs. 1'493'597.00.

f) approbescha unanimamein la prefinanziaziun ella summa da frs. 1.3 milliuns pil Bogn Sedrun ch'ei vegnida scaffida ord il gudogn resultau dil quen da gudogn e sperdita 2019. La prefinanziaziun va en favur dil project da sanaziun;

g) dat unanimamein scarica a tuts organs communals.

Quella fatschenta vegn suttamessa al referendum facultativ tenor igl artechel 17 lit. a dalla constituziun communal.

4. Tractanda Orientaziuns

Beat Roeschlin, president communal:

Pratica da miedi

La suprastonza communal ei actualmeins vid analisar loghens pusseivels per ina pratica da miedi. Ils miedis termineschan lur studis ella vegliadetgna denter 33 e 36 onns. Allura disponan els da negins mieds finansials per la realisaziun d'ina pratica. Ord quei motiv ei la vischnaunca ensemen cun auters parternaris obligada da metter a disposiziun ina pratica che vegn gestiunada d'ina societad da menaschi. Igl ei prudent d'engaschar dus miedis per la pratica, damai che biaras personas lavuran oz en in pensum parzial. La pratica duei ell'emprema lingia porscher survetschs per personas malsaunas sco era per personas che han accidents.

La pratica sto cumpigliar en tut treis stanzas d'audienza ed ina apoteca. Ella duei garantir il provediment d'urgenza e haver in access pil survetsch da salvament. El rom dall'evaluaziun vegn ei analisau sch'igl actual liug dalla pratica dil miedi Andreas Fischbacher corrispunda als basegns d'oz. La surfatscha dalla pratica duei muntar a 250 m² ed il liug sto esser centrals. Ensemen cull'organisaziun Grisomed Ärztenetzwerk Graubünden liquidescha la suprastonza communal actualmeins differentas lavurs preparatorias el connex cull'analisi dil liug per la pratica. Cheutier s'audan denter auter lavurs sco analisar la sostanza dalla pratica dil miedi Andreas Fischbacher, evaluar novs loghens e redegger concepts da menaschi. La fatschenta vegn suttamessa als gremis politics el decuors dil davos quartal 2020.

Concessiun d'aua per la Viafier federala

La suprastonza communal stat cuort avon la suttascripziun dalla concessiun. La fatschenta vegn suttamessa al cussegl da vischnaunca a caschun dalla proxima seduta.

Residenza Dulezi

La finanziaziun dil secund plaun sutterran duei succeder entras la Residenza Dulezi e buca sco concludiu entras la vischnaunca. Cheutras dat ei era ina adattaziun dil dretg da baghegiar. Quella fatschenta vegn suttamessa al cussegl da vischnaunca a caschun dalla proxima seduta.

Maletg empalont

Il maletg empalont ei uss elavuraus. La finamira el connex cul maletg empalont ei da mobilisar biaras parcellas. Quei vul dir che talas ston vegnir surbaghegiadas eifer 8 onns. Suenter quels 8 onns crodan las parcellas ord la zona da baghegiar.

Guido Monn, genau:

Concept da parcar

Las lavurs el connex cull'elavuraziun dil niev concept da parcar ein gleiti terminadas. Il reglament da parcar ed igl uorden da castitgs vegnan actualmein elavurai alla fin. Quels documents vegnan proxima-mein suttamess als gremis communalas.

5. Tractanda Varia

Gelgia Deplaz, cussegliera da vischnaunca:

Ei la tualetta publica a Rueras serrada ni ei quei mo stau il cass duront il temps da corona?

Guido Monn, genau

Duront il temps da corona ein tuttas tualettas publicas stadas serradas. Uss havessan talas puspei d'esser aviartas.

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

Jeu vi far attents vus ch'il campar selvadi ha priu tier enormamein en vischnaunca las davosas jamnas. Nus havein in scamond da campar libramein sil territori da vischnaunca. Ei fuss cunvegnent da far controllas, da visar ils hosps sin quei fatg e supplicar els da far diever dil campadi official. Ei va oravontut per in cert uorden sco era per sustener il Campadi Rein SA ni auters alloschaders.

Jeu engraziel all'energia alpina e lur responsabels per lur buna lavur ed il bien quen 2019. Il bien andament da fatschenta ei ina impurtanta entrada per la vischnaunca egl avegnir.

Jeu hai legiu cun interess il rapport da gestiun dalla vischnaunca e giavischass dapli informaziuns sur dils suandonts puncts:

- survetsch d'ambulanza ella Cadi (sulet informaziuns ord la pressa)
- optimar la colligaziun dalla Viafier retica viers Cuera
- concept dil bus local el connex cul resort da Dieni
- concept da parcar per la vischnaunca da Tujetsch

Jeu sundel engrazieivels sche la suprastanza communal sa informar sur da tals puncts cun buna caschun e cura che las fatschentas ein madiras.

La presidenta Gebharda Berther informescha davart ils proxims termins e siara la 19-avla radunonza dil cussegl da vischnaunca.

Simon Collenberg
actuar:

Gebharda Berther
presidenta: